

SIKKERHETSDATBLAD

ENSIL Pluss NA

1. Identifikasjon av stoffet / produktet og av selskapet / foretaket

Utgitt dato	03.01.2007
Revisjonsdato	02.02.2010
Kjemikaliet navn	ENSIL Pluss NA
Kjemikaliet bruksområde	Ensileringsmiddel.

Nedstrømsbruker

Firmanavn	FELLESKJØPET AGRI SA
Postadresse	Postboks 469 Sentrum
Postnr.	0105
Poststed	OSLO
Land	Norge
Telefon	03520
Telefaks	22 86 10 01
E-post	firmapost@felleskjopet.no
Hjemmeside	http://www.fk-landbruk.no
Org. nr.	911 608 103
Utarbeidet av	Teknologisk Institutt as v/ Monica Rustad
Nødtelefon	Giftinformasjonen:2259 1300

2. Fareidentifikasjon

Klassifisering i henhold til 67/548/EEC eller 1999/45/EC	Xi; R38, R41
Farebeskrivelse	<p>Helsefare: Irriterer huden. Fare for alvorlig øyeskade.</p> <p>Brann og eksplosjon: Produktet er ikke klassifisert som brannfarlig.</p> <p>Miljøfare: Produktet er ikke klassifisert som miljøskadelig. Utslipp av produktet til vann kan lokalt gi lav pH med fare for fiskedød.</p> <p>Merkingen er basert på resultater fra toksikologiske undersøkelser.</p>

3. Sammensetning /opplysning om innholdsstoffer

Komponentnavn	Identifikasjon	Klassifisering	Innhold
maursyre	CAS-nr.: 64-18-6 EC-nr.: 200-579-1	C; R35	35 - 40 %
Propionsyre ... %	CAS-nr.: 79-09-4 EC-nr.: 201-176-3 Indeksnr.: 607-089-00-0	C; R34	15 - 20 %
Natriumformiat	CAS-nr.: 141-53-7 EC-nr.: 205-488-0		20 - 25 %
Kolonneforklaring	CAS-nr. = Chemical Abstracts Service; EU (Einecs- eller Elincsnnummer) = European inventory of Existing Commercial Chemical Substances;		

	Ingrediensnavn = Navn iflg. stoffliste (stoffer som ikke står i stofflisten må oversettes hvis mulig). Innhold oppgitt i; %, %vkt/vkt, %vol/vkt, %vol/vol, mg/m ³ , ppb, ppm, vekt%, vol%
FH/FB/FM	T+ = Meget giftig, T = Giftig, C = Etsende, Xn = Helseskadelig, Xi = Irriterende, E = Eksplosiv, O = Oksiderende, F+ = Ekstremt brannfarlig, F = Meget brannfarlig, N = Miljøskadelig.
Komponentkommentarer	Se seksjon 16 for forklaring av risikosestninger. Balansen opp til 100 % er ikke-klassifiserte stoffer eller under grensen for å tas med i beregningen.

4. Førstehjelpstiltak

Generelt	I tvilstilfelle bør lege kontaktes.
Innånding	Frisk luft, ro og varme. Kontakt lege hvis ikke alt ubehag gir seg.
Hudkontakt	Fjern tilsøtt tøy. Vask straks huden med såpe og vann. Kontakt lege hvis irritasjon vedvarer.
Øyekontakt	Fjern evt. kontaktlinser. Hold øyelokket åpent. Skyll straks med store mengder vann. Transport til lege. Fortsett skyllingen under transporten.
Svelging	Skyll nese, munn og svelg med vann. Drikk et par glass vann eller melk. Fremkall ikke brekning. Kontakt lege. Gi aldri væske til en bevisstløs person.

5. Tiltak ved brannslukning

Passende brannslukningsmidler	Vannspray, skum, pulver eller karbondioksid.
Brann- og eksplosjonsfarer	Ved brann eller høy temperatur dannes: Oksider av: Karbon. Uspesifiserte organiske forbindelser.
Personlig verneutstyr	Bruk friskluftmaske når produktet er involvert i brann. Ved rømning brukes godkjent rømningsmaske. Se forøvrig pkt 8.
Annen informasjon	Beholdere i nærheten av brann flyttes straks eller kjøles med vann.

6. Tiltak ved utilsiktet utslipp

Sikkerhetstiltak for å beskytte personell	Benytt personlig verneutstyr som angitt i pkt 8.
Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø	Forhindre utslipp til kloakk, vassdrag eller grunn.
Metoder for opprydding og rengjøring	Absorber i vermikulitt, tørr sand eller jord og fyll i beholdere. Spill samles opp i egnede beholdere og leveres som farlig avfall (se pkt. 13).

7. Håndtering og lagring

Håndtering	Unngå enhver kontakt med produktet. Bruk anbefalt verneutstyr. Sørg for god ventilasjon. Ta forholdsregler mot utladning av statisk elektrisitet.
Oppbevaring	Lagres i tett lukket beholder på et godt ventilert sted, beskyttet mot varmekilder.
Spesielle egenskaper og farer	All ensilering i siloer representerer en fare for utvikling av helseskadelige gasser. Ta nødvendige forholdsregler.

8. Eksponeringskontroll / personlig verneutstyr

Administrative normer

Komponentnavn	Identifikasjon	Verdi	Norm år
maursyre	CAS-nr.: 64-18-6	8 t.: 9 mg/m ³	2007
	EC-nr.: 200-579-1	8 t.: 5 ppm	
Propionsyre ... %	CAS-nr.: 79-09-4	8 t.: 10 ppm	2007
	EC-nr.: 201-176-3	8 t.: 30 mg/m ³	
	Indeksnr.: 607-089-00-0		

Eksponeringskontroll

Begrensning av eksponering på arbeidsplassen	Sørg for tilstrekkelig ventilasjon. Det må ikke spises, drikkes eller røykes under arbeidet. Nøddusj og øyedusj skal være tilgjengelig på arbeidsplassen. Personlig verneutstyr bør velges i henhold til CEN-standard og i samarbeid med leverandøren av personlig verneutstyr.
Åndedrettsvern	Ved utilstrekkelig ventilasjon må det brukes egnet åndedrettsvern. Bruk egnet åndedrettsvern med gassfilter, type A2. Bruk kombinasjonsfilter A/P2 ved aerosoldannelse. I trange eller dårlig ventilerte rom må trykkluft- eller friskluftsmaske brukes.
Håndvern	Benytt hansker av motstandsdyktig materiale, f.eks.: Nitrilgummi. Polyvinylklorid (PVC). Kloropregummi. Gjennombruddstid er ikke kjent. Det angitte hanskematerialet er foreslått etter en gjennomgang av enkeltstoffene i produktet og kjente hanskeguider
Øyevern	Benytt godkjent øyevern ved risiko for sprut.
Annet hudvern enn håndvern	Benytt hensiktsmessige verneklær for beskyttelse mot hudkontakt.
Annen informasjon	Mulighet for øyeskylling må finnes på arbeidsplassen. Det oppgitte verneutstyr er veiledende. Risikovurderingen (Faktisk risiko) kan føre til andre krav.

9. Fysiske og kjemiske egenskaper

Tilstandsform	Væske
Lukt	Stikkende lukt
Farge	Fargeløs.
Løselighet i vann	Fullstendig blandbar.
Relativ tetthet	Verdi: 1,2 g/cm ³ Testmetode: ISO 2811-3 Kommentarer: (20°C)
Smeltepunkt/smeltepunktintervall	Verdi: -26 °C
Kokepunkt/kokepunktintervall	Verdi: 114,5 °C Testmetode: Direktiv 92/96EØF,A.2
pH (handelsvare)	Verdi: 2.7
Flammepunkt	Verdi: 78 °C Testmetode: DIN EN 22719; ISO 2719
Selvantennelighet	Verdi: 490 °C
Damptrykk	Verdi: 14,6 hPa Kommentarer: (20°C) 75,4 hPa (50°C)
Viskositet	Verdi: ~ 10.6 mm ² /s Kommentarer: (20°C)

10. Stabilitet og reaktivitet

Forhold som skal unngås	Unngå varme, flammer og andre antenneskilder.
Materialer som skal unngås	Reagerer eksotermt med: Alkalier. Korroderer metaller.
Farlige spaltningsprodukter	Ved brann eller høy temperatur dannes: Oksider av: Karbon. Uspesifiserte organiske forbindelser.
Stabilitet	Stabil under normale temperaturforhold og anbefalt bruk.

11. Toksikologisk informasjon

Toksikologiske data fra komponenter

Komponent	maursyre
LD50 oral	Verdi: 730 mg/kg Forsøksdyreart: rotte Kommentarer: OECD 401
LD50 dermal	Kommentarer: Etsende på hud og øyne. Ikke sensibiliserende.

LC50 innånding	Verdi: 7,4 mg/l Forsøksdyreart: rotte Varighet: 4 t Kommentarer: 3 min (IRT): Mortalitet observert
Komponent	Natriumformiat
LD50 oral	Verdi: > 3000 mg/kg Forsøksdyreart: rotte

Øvrige helsefareopplysninger

Generelt	Ved bruk representerer innånding og hudkontakt den største faren. Produktet er testet mhp. akutte farer.
Innånding	Irriterer luftveiene. Damp kan irritere svelg og luftveier og forårsake hoste.
Hudkontakt	Irriterer huden. Alvorlig irriterende ved langvarig eller gjentatt eksponering.
Øyekontakt	Fare for alvorlig øyeskade.
Svelging	Inntak kan forårsake kraftig irritasjon i munn, spiserør og mage- og tarmsystemet.

12. Miljøopplysninger

Toksikologiske data fra komponenter

Komponent	maursyre
Akutt akvatisk, fisk	Verdi: 46 mg/l Testmetode: DIN 38412 Art: Leuciscus idus Varighet: 96 t
Akutt akvatisk, alge	Verdi: 26,9 mg/l Testmetode: DIN 38412 Art: Scenedesmus subspicatus Varighet: 72 t
Akutt akvatisk, Daphnia	Verdi: 32,19 mg/l Art: Daphnia magna Varighet: 48 t
Akvatisk kommentarer	Prøvene er utført på ren maursyre som forårsaker endringer i pH-verdien. På nøytralisert produkt kan en ikke finne tilsvarende toksisitet.
Økotoksitet, andre effekter	Effekt på mikroorganismer/aktivert slam. Pseudomonas putida EC50 (17 t) 46,7 mg/l. Aktivert slam, industriell EC20 (0,5 t) > 1000 mg/l. Ved tilføsel av lave konsentrasjoner forventes det ingen problemer med nedbrytning av aktivt slam.
Persistens og nedbrytbarhet	Biologisk lett nedbrytbar.
Biologisk nedbrytbarhet	Verdi: 100 % Testperiode: 9 d Testmetode: OECD 301E / 92 / 69 / EEC, C.4-B Kommentarer: DOC reduksjon
Komponent	Natriumformiat
Akutt akvatisk, fisk	Verdi: > 1000 mg/l Testmetode: LC50 Art: Oncorhynchus mykiss Varighet: 96 t
Akutt akvatisk, alge	Verdi: 790 mg/l Testmetode: EC50 Art: Selenastrum capricornutum Varighet: 96 t
Akutt akvatisk, Daphnia	Verdi: > 1000 mg/l Testmetode: EC50 Art: Daphnia manga

	Varighet: 48 t
Akvatisk kommentarer	EC20 (30 min) > 100 mg/l, aktivert slam (OECD 209 aerob).
Persistens og nedbrytbarhet	Lett bionedbrytbar
Øvrige miljøopplysninger	
Økotoksisitet	Produktet er ikke klassifisert som miljøskadelig.
Mobilitet	Løselig i vann.
Persistens og nedbrytbarhet	Produktet forventes å være bionedbrytbar.
Bioakkumulasjonspotensial	Forventes ikke å bioakkumulere.
Andre skadevirkninger / annen informasjon	Utslipp av produktet til vann kan lokalt gi lav pH med fare for fiskedød.

13. Fjerning av kjemikalieavfall

Avfallskode EAL	02 01 08 landbrukskjemisk avfall som inneholder farlige stoffer
NORSAS	7134 Surt organisk avfall
Produktet er klassifisert som farlig avfall	Ja
Egnede metoder til fjerning av kjemikaliene	Leveres som farlig avfall til godkjent behandler eller innsamler. Koden for farlig avfall (EAL-kode) er veiledende. Bruker må selv angi riktig EAL-kode hvis bruksområdet avviker. Tømt og rengjort emballasje kan leveres som normalt avfall eller leveres for gjenvinning.

14. Transportinformasjon

Andre relevante opplysninger	Produktet er ikke underlagt internasjonale forskrifter om transport av farlig gods (IMDG, IATA, ADR/RID).
------------------------------	---

15. Opplysninger om lover og forskrifter

Faresymbol

Irriterende

Sammensetning på merkeetiketten	maursyre: 35 - 40 %, Propionsyre ... %: 15 - 20 %
R-setninger	R38 Irriterer huden R41 Fare for alvorlig øyeskade.
S-setninger	S2 Oppbevares utilgjengelig for barn. S24/25 Unngå kontakt med huden og øynene. S26 Får man stoffet i øynene; skylk straks grundig med store mengder vann og kontakt lege. S36/39 Bruk egnede verneklær og vernebriller/ansiktsskjerm.
Andre anmerkninger	Merkingen er basert på resultater fra toksikologiske undersøkelser.
Referanser (Lover/Forskrifter)	Forskrift om klassifisering, merking m.v. av farlige kjemikalier, fastsatt av Miljøverndepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet, 16.juli 2002, med senere endringer, gjeldende fra 22. april 2009. Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrensning av kjemikalier (REACH) Vedlegg II: Sikkerhetsdatablad. Veiledning om administrative normer for forurensning i arbeidsatmosfære fra Direktoratet for Arbeidstilsynet, den til enhver tid gjeldende utgave. Avfallsforskriften, FOR 2004-06-01 nr 930, fra Miljøverndepartementet. ADR/RID veg-/jernbanetransport av farlig gods 2009, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap. Databladet er utarbeidet med basis i opplysninger gitt av produsenten.

16. Andre opplysninger

Liste over relevante R-setninger (i seksjon 2 og 3).	R34 Etsende. R35 Sterkt etsende. R38 Irriterer huden R41 Fare for alvorlig øyeskade.
Viktigste anvendelsesområder og evt. begrensninger	Ensil pluss Na er spesielt egnet til fortørka gras opp til 45 % tørrstoff i både silo og rundballer.
Viktigste kilder ved utarbeidelsen av Sikkerhetsdatabladet (ikke norske)	Sikkerhetsdatablad fra leverandør datert: 23.11.2009, BASF AS
Opplysninger som er nye, slettet eller revidert	Versjon: 1(03.01.2007). Punkter endret: Nytt. Ansvarlig: JVC. Versjon: 2(02.02.2010). Punkter endret: 1-16. Ansvarlig: MR.
Leverandørens anmerkninger	Informasjonen i dette dokument skal gjøres tilgjengelig til alle som håndterer produktet.
Kvalitetssikring av informasjonen	Dette sikkerhetsdatabladet er kvalitetssikret av Teknologisk Institutt as, som er sertifisert iht. NS-EN ISO 9001:2000.
Ansvarlig for Sikkerhetsdatablad	FELLESKJØPET AGRI SA